

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Arnutovce 2022 – 2027 (2028)

Aktualizácia dokumentu

Stratégia rozvoja obce Arnutovce 2015 – 2020 (2023)

Schválené Obecným zastupiteľstvom v Arnutovciach dňa 8.6.2022
uznesením č.256/6/2022
Arnutovce 2022

Obsah

1. Úvod	3
2. Východiská pre Stratégiu rozvoja obce Arnutovce 2022 – 2027 (2028)	5
3. Vízia obce Arnutovce	6
4.1 Stratégia rozvoja obce Arnutovce - programy a ciele rozvoja obce Arnutovce 2022 – 2027 (2028)	7
4.2 Štruktúra rozvojových oblastí Stratégie rozvoja obce Arnutovce 2022 – 2027 (2028) ..	8
5. Programy rozvoja obce Arnutovce 2022 – 2027 (2028).....	9
Program rozvoja: 1. Podpora zamestnanosti z úrovne obce	9
Program rozvoja: 2. Školstvo a vzdelávanie	11
Program rozvoja: 3. Sociálne služby a zdravotná starostlivosť	13
Program rozvoja: 4. Bývanie	15
Program rozvoja: 5. Kultúra a šport a prislúchajúca infraštruktúra	17
Program rozvoja: 6. Cestovný ruch	19
Program rozvoja: 7. Životné prostredie a úprava verejných priestranstiev obce	21
Program rozvoja: 8. Dopravná a technická infraštruktúra	23
Program rozvoja: 9. Bezpečnosť obyvateľov	25
6. Implementačný mechanizmus Stratégie rozvoja obce Arnutovce pre obdobie 2015 – 2020(23)	27
6.1 Návrh organizačného zabezpečenia realizácie Stratégie rozvoja obce.....	27
6.2 Zostavenie Akčného plánu rozvoja obce Arnutovce	28
6.3 Monitorovanie a hodnotenie realizácie Stratégie rozvoja obce	29

1. Úvod

Program rozvoja obce Arnutovce pre obdobie rokov **2022 – 2027 (2028)** je základným rozvojovým dokumentom obce, ktorý popisuje súčasnosť mesta a definuje návrhy pre jeho budúci rozvoj.

Program rozvoja obce Arnutovce 2022 – 2027 (2028) je vypracovaný v súlade so Zákonom o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z. z. a jeho novely Zákona. č. 309/2014 Z. z. účinného od 1. januára 2015.

Program rozvoja obce Arnutovce (**PRO**) vychádza z dokumentov:

- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky,
- Program rozvoja vyššieho územného celku Košického samosprávneho kraja
- Program rozvoja obce Arnutovce 2015 – 2020 (2023)

Program rozvoja obce Arnutovce 2022 – 2027 (2028) obsahuje:

- **Profil obce Arnutovce, 2022** (Príloha 1)

Pri príprave dokumentu PRO tvorila prvú analytickú časť tvorba Profilu obce - analýza súčasného stavu v jednotlivých oblastiach: **demografia, hospodársky a ekonomický rozvoj, školstvo a vzdelávanie, zdravie a sociálna starostlivosť, bývanie, kultúra a šport, cestovný ruch, životné prostredie, dopravná a technická infraštruktúra.**

Profil obce predstavuje ucelený prehľad o jednotlivých zložkách života obce, hlavné charakteristiky, SWOT analýzy oblastí a je podkladom pre definovanie problémov a pre určovanie príležitostí i návrhov riešení v jednotlivých oblastiach rozvoja obce.

- **Stratégia rozvoja obce Arnutovce 2022 - 2027 (2028)**

Na základe informácií vytvárajúcich obraz súčasného stavu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce uvedených v Profile obce, bola spracovaná stratégia rozvoja obce. Ide o otvorený strategický dokument, ktorý stanovuje základné smery rozvoja pre obdobie rokov 2022 – 2027, výhľadovo 2028. Zahŕňa víziu, ciele, opatrenia a navrhuje aktivity pre ich dosiahnutie.

Dôležitou súčasťou dokumentu je návrh implementačného mechanizmu stratégie.

- **Akčný plán rozvoja obce Arnutovce na roky 2022 - 2027** (Príloha 2).

Akčný plán je spracovaný na obdobie 3 rokov v súlade s programovým rozpočtovaním samosprávy obce.

Pre monitoring a aktualizáciu akčného plánu a celého rozvojového dokumentu je navrhnutý realizačný/implementačný mechanizmus, ktorý je súčasťou predkladaného dokumentu.

Na vypracovaní Programu rozvoja obce Arnutovce - Profilu obce, Stratégie a Akčného plánu spolupracovali

- zamestnanci obecného úradu Arnutovce,
- poslanci obecného zastupiteľstva (OZ),
- zástupcovia organizácií a inštitúcií pôsobiacich v obci (materská škola, komunitné centrum, cirkev)
- zástupcovia štátnej správy,
- zástupcovia neziskového sektora.

Aktívni účastníci procesu prípravy a spracovania Programu rozvoja obce pre obdobie 2022 – 2027 (2028) menovite:

Mgr. Zuzana Toporcerová, starostka obce

Poslanci obecného zastupiteľstva:

Ing. Martina Poláková

Mgr. Peter Roxer

Marek Macala

Rastislav Frankovič

Katarína Hrubiznová

Mgr. Miroslav Pomajdík

MUDr. Štefan Zelený

Zostavenie a spracovanie PRO Arnutovce 2022 – 2027 (2028): Mgr. Zuzana Toporcerová

2. Východiská pre Stratégiu rozvoja obce Arnutovce 2022 – 2027 (2028)

Východiskami a vstupmi pre definovanie Stratégie rozvoja obce Arnutovce 2022 – 2027 (2028) boli dokumenty:

- **Platné dokumenty** mesta na miestnej, regionálnej i národnej úrovni:
 - ✓ PHSR obce Arnutovce, 2004
 - ✓ Územný plán obce Arnutovce, 2007
 - ✓ Programový rozpočet samosprávy obce
 - ✓ PHSR Košického samosprávneho kraja 2007 – 2013
 - ✓ Stratégia rozvoja CR Slovenska

 - ✓ Stratégie rozvoja obce Arnutovce 2015 – 2020 (2023)

- **Profil obce** (Príloha 1) samostatne spracovaná analýza každej rozvojovej oblasti za obdobie 2022 – 2025.
- **Hlavné zistenia/zhrnutia z profilu a SWOT analýzy** za jednotlivé rozvojové oblasti obce.
- **Výstupy práce** členov pracovnej skupiny a jednotlivých aktívnych spolupracovníkov z obce, ich poznanie, skúseností, názory a návrhy.
- **Komunikácia s verejnosťou** - osobné stretnutia, rozhovory a zapracovanie názorov jednotlivcov i organizovaných skupín do rozvojového dokumentu obce.

3. Vízia obce Arnutovce

V roku 2028 v obci Arnutovce sú vytvorené možnosti pre:

- prácu a sebarealizáciu obyvateľov,
- kvalitné vzdelávanie detí,
- vybudovanie nových domov a bytov, relax pri termálnom prameni
s dobudovanou infraštruktúrou
- navštevovanie kultúrnych a športových podujatí,
- trávenie voľného času v športovom areáli, vybudované pódium
a detské ihrisko,
- vybudované cyklochodníky, cyklonabíjačky, ekologická doprava,
chodníky a zelenšie verejné priestranstvá
- bezpečný pobyt v čistom životnom prostredí, regulované potoky
so zádržnými opatreniami
- skvalitnenie bývania, socializácie a vzdelávania marginalizovanej
rómskej komunity

4. Stratégia a programy rozvoja obce Arnutovce 2022 – 2027 (2028)

Stratégia rozvoja obce Arnutovce je nástrojom manažovania rozvoja obce pre dosiahnutie Vízie obce v roku 2028. Stratégia rozvoja sa pri definovaní cieľov rozvoja obce opiera o potenciál a príležitosti rozvoja obce, ktoré je v možné prospech obce využiť. Dokument reaguje na problémy, navrhuje a pomenúva riešenia vhodné na ich odstránenie, prípadne zlepšenie stavu.

4.1 Stratégia rozvoja obce Arnutovce - programy a ciele rozvoja obce Arnutovce 2022 - 2027 (2028)

Programy	Ciele
1. Podpora zamestnanosti z úrovne obce	1. Zvýšiť zamestnanosť obyvateľov obce Arnutovce
2. Školstvo a vzdelávanie	2. Skvalitniť podmienky pre výchovu, vzdelávanie a trávenie voľného času v obci Arnutovce
3. Sociálne služby a zdravotná starostlivosť	3. Zlepšiť sociálnu situáciu obyvateľov obce zabezpečením prístupu ku kvalitným sociálnym a komunitným službám
4. Bývanie	4. Zlepšiť podmienky bývania v obci Arnutovce v súlade s územným plánom obce
5. Kultúra a šport a prislúchajúca infraštruktúra	5. Zlepšiť podmienky pre realizáciu kultúrnych a športových aktivít v obci Arnutovce
6. Cestovný ruch	6. Zvýšiť počet návštevníkov obce Arnutovce a vytvoriť podmienky pre ich dlhodobjší pobyt
7. Životné prostredie a úprava verejných priestranstiev obce	7. Zlepšiť stav verejných priestranstiev a životného prostredia, regulovať potoky, zadržiavať vody v katastri obce Arnutovce, vŕdajníky pitnej vody
8. Dopravná a technická infraštruktúra	8. Zlepšiť stav a dobudovať cyklochodníky, chodníky a chýbajúcu dopravnú a technickú infraštruktúru obce Arnutovce
9. Bezpečnosť obyvateľov	9. Zvýšiť bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov obce Arnutovce

4.2 Štruktúra rozvojových oblastí Stratégie rozvoja obce Arnutovce 2022 – 2027 (2028)

Programy rozvoja – sú vytvorené ako súbory opatrení a aktivít pre dosiahnutie jednotlivých cieľov stratégie, pomenované spoločným názvom a sú podkladom pre identifikovanie a prípravu projektov s dopadom pre riešené územie

Zhrnutia a východiská - zhrnutia pozitív a negatív z analýzy oblasti, zo SWOT analýz a z diskusií v pracovnej skupine

Ciele – reálne pomenávajú časť vízie pre plánované obdobie – definujú plánovaný výsledok

Indikátory – sú definované pre každý cieľ a slúžia na meranie a vyhodnocovanie dosahovania plánovaných výsledkov/cieľov

Opatrenia - Súbor činností, ktorých realizáciou budú vyriešené hlavné problémy, ich príčiny a využité príležitosti

Aktivity - Navrhované aktivity a projekty, ktoré je potrebné zrealizovať pre splnenie opatrenia a dosiahnutie cieľa

5. Programy rozvoja obce Arnutovce 2022 – 2027 (2028)

Program rozvoja: 1. Podpora zamestnanosti z úrovne obce

Zhrnutia a východiská

Pozitíva

- + Stúpajúci počet prisťahovaných obyvateľov do obce
- + Približne 5% vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov obce
- + Vysoký počet obyvateľov v produktívnom veku (15 až 64 rokov) – disponibilná pracovná sila
- + Príležitosť pre rozvoj malých podnikov a terciárnej sféry (služby, obchod)
- + Vhodná lokalizácia a prírodný potenciál pre rozvoj služieb v cestovnom ruchu, turizmu a cykloturizmu
- + Príležitosť pre spoluprácu obce s podnikateľskými subjektmi a sprostredkovanie partnerstiev v obciach a mestách na Slovensku a v zahraničí
- + Možný príchod investorov

Negatíva

- Vysoký počet obyvateľov bez vzdelania a s nízkym ukončeným stupňom vzdelania, bez pracovných návykov
- Nízke možnosti uplatnenie sa na trhu práce osôb s nízkym, žiadnym vzdelaním
- Vysoká miera nezamestnanosti v okrese Spišská Nová Ves nad celoslovenským priemerom - vysoký podiel dlhodobo evidovaných uchádzačov o zamestnanie
- Mladí ľudia a obyvatelia v produktívnom veku odchádzajú za prácou do iných regiónov a zahraničia
- Malý záujem o rekvalifikácie dlhodobo nezamestnaných
- Nepripravenosť obyvateľov rozvíjať živnosti a podnikať
- Nedostatok pracovných príležitostí a obmedzená ponuka voľných pracovných miest v regióne
- Nedostatočná/slabá spolupráca obce s podnikateľmi, zamestnávateľmi
- Zvyšujúci sa počet obyvateľov bez vzdelania s nízkymi šancami pre uplatnenie sa na trhu práce
- Vysoký počet obyvateľov v zlej životnej situácii, kvôli chýbajúcemu zamestnaniu
- Odliv kvalifikovaného ľudského kapitálu a ich uplatnenie sa v iných regiónoch
- Nedostatočné prispôsobenie stredného školstva pre trh práce a pre potreby zamestnávateľov
- Slabá kúpyschopnosť obyvateľstva
- Rozšírená nelegálna práca

1. Cieľ: Zvýšiť zamestnanosť obyvateľov obce Arnutovce

Indikátory

- Počet zamestnaných obyvateľov obce
- Počet založených nových podnikateľských subjektov
- Počet nových pracovných miest

Opatrenia a aktivity

1.1 Opatrenie: Zvýšiť mieru zamestnanosti znevýhodnených obyvateľov obce

Realizátor opatrenia: Obec Arnutovce (s podporou externých finančných zdrojov)

Partneri: ÚPSVaR, komunitné centrum, obyvatelia, neziskové organizácie, školy

Návrh aktivít:

1.1.1 Aktivita: V rámci programov realizovaných v spolupráci s ÚPSVaR vytvoriť možnosti pre zamestnanie znevýhodnených obyvateľov obce v najvyššej možnej miere - aktivačné práce, menšie obecné služby, chránené dielne, sociálny podnik

1.1.2 Aktivita: V spolupráci s komunitným centrom realizovať poradenské služby pri hľadaní a sprostredkovaní zamestnania pre znevýhodnených obyvateľov – pomoc pri vyhľadávaní voľných pracovných miest, komunikácia so zamestnávateľom, spracovanie dokumentácie

1.2 Opatrenie: Zvýšiť informovanosť obyvateľov o možnostiach zamestnania a podnikania v spolupráci s ÚPSVaR Spišská Nová Ves

Realizátor opatrenia: Obec Arnutovce (s podporou externých finančných zdrojov)

Partneri: ÚPSVaR, komunitné centrum, obyvatelia, neziskové organizácie, školy

Návrh aktivít:

1.2.1 Aktivita: V spolupráci s ÚPSVaR a komunitným centrom vyhľadávať aktuálne možnosti práce, zamestnania a podnikania v obci a okolí obce Arnutovce a prezentovať ich miestnym obyvateľom (web stránka, nástenka, osobný kontakt)

1.3 Opatrenie: Zlepšiť možnosti pre podnikanie miestnych obyvateľov v obci Arnutovce

Realizátor opatrenia: Obec Arnutovce (s podporou externých finančných zdrojov)

Partneri: obyvatelia, neziskové organizácie

Návrh aktivít:

1.3.1 Aktivita: Vytvoriť podmienky pre uľahčenie podnikania miestnych obyvateľov zo strany obce - napr. daňové úľavy, prenájom pôdy, nehnuteľností a pod.

Zhrnutia a východiská

Pozitíva

- + Materská škola po čiastočnej rekonštrukcii, okolie MŠ vhodné na detské ihrisko
- + MŠ sa svojimi aktivitami s deťmi aktívne zapája do kultúrnych, spoločenských a športových aktivít v obci
- + Deti navštevujúce základné školy mimo obce majú k dispozícii autobusový spoj
- + Zaujímavá ponuka pre štúdium na stredných školách v blízkom okolí
- + Možnosti pre štúdium na detašovaných pracoviskách vysokých škôl v SNV a LE
- + Ustálený počet detí v materskej škole napĺňa kapacitu triedy
- + Prístup do MŠ bezpečný
- + Autobusová zastávka, ktorú využívajú deti na odchod a príchod zo ZŠ Letanovce je bezpečná a vyznačená
- + Zvýšenie IT a jazykovej gramotnosti žiakov a učiteľov
- + Aktívne komunitné činnosti zamerané na podporu výchovy a vzdelávania detí zo sociálne znevýhodneného prostredia
- + Využívanie prostriedkov pre rozvoj školstva z fondov EÚ, dotácií, štátnych programov a grantov

Negatíva

- Materská škola nemá vhodne vybavený školský dvor
- V obci sa nenachádza ZŠ
- Málo možností pre zmysluplné trávenie voľného času detí v obci
- Chýba multifunkčné ihrisko pre deti i dospelých
- Vysoké percento rómskych detí nie je zaškolených (predprimárne vzdelávanie)
- Pokles záujmu skupiny rodičov o vzdelanie detí a spoluprácu so školami
- Nezáujem marginalizovaných skupín o zvyšovanie vzdelania
- Odliv kvalifikovaného ľudského kapitálu
- Nedostatočné prispôsobenie stredného školstva pre trh práce a pre potreby zamestnávateľov
- Vplyv sociálno-patologických javov na deti a mládež, narastajúce problémy v správaní žiakov (agresivita, záškoláctvo)
- Ohrozením sa môže stať nárast počtu detí a žiakov z marginalizovaných skupín nad kapacity škôl v blízkom okolí

2. Cieľ: Skvalitniť podmienky pre výchovu, vzdelávanie a trávenie voľného času v obci Arnutovce
--

Indikátory

- *Počet žiakov navštevujúcich miestnu materskú školu*
- *Počet zrekonštruovaných budov škôl*
- *Počet zrekonštruovaných školských areálov*
- *Počet zrekonštruovaných a vybudovaných priestorov/plôch pre športovanie detí*
- *Zníženie výdavkov na prevádzku materskej školy po rekonštrukcii budovy*
- *Počet aktivít komunitného centra zameraných na zmysluplné trávenie voľného času detí a mládeže*
- *Počet klientov komunitného centra z cieľovej skupiny detí a mládeže*

Opatrenia a aktivity

2.1 Opatrenie: Rekonštrukcia školských budov a športových areálov

Realizátor opatrenia: *Obec Arnutovce (s podporou externých finančných zdrojov), Miestne neziskové organizácie (rodičov a priateľov škôl)*

Partneri: *Miestne neziskové organizácie, obyvatelia, školy*

Návrh aktivít:

2.1.1 Aktivita: Rekonštruovať a modernizovať budovu materskej školy v zriaďovateľskej pôsobnosti obce

2.1.2 Aktivita: Rekonštruovať a modernizovať areál materskej školy v zriaďovateľskej pôsobnosti obce

2.2 Opatrenie: Zlepšiť možnosti trávenia voľného času detí v Arnutovciach

Realizátor opatrenia: *Obec Arnutovce (s podporou externých finančných zdrojov), Miestne neziskové organizácie*

Partneri: *Miestne neziskové organizácie, obyvatelia, školy*

Návrh aktivít:

2.2.1 Aktivita: Vybudovať multifunkčné ihrisko pre deti a dospelých v obci Arnutovce

2.2.2 Aktivita: Rekonštruovať a modernizovať existujúce futbalové ihrisko

2.2.3 Aktivita: Realizovať komunitné činnosti v komunitnom centre Arnutovce zamerané na cieľovú skupinu detí materských a základných škôl a na zmysluplné trávenie ich voľného času

Zhrnutia a východiská

Pozitíva

- + Činnosť komunitného centra Arnutovce v minulosti
- + Dostatočné možnosti zdravotnej starostlivosti v blízkych obciach a mestách
- + Dobrá spolupráca so Spišskou katolíckou charitou
- + Podpora a rozvoj dobrovoľníctva a svojpomocného riešenia problémov
- + Efektívnejšie využívanie pracovníkov formou aktivačných prác
- + Využívanie externých finančných zdrojov - štrukturálne fondy EÚ, štátne a súkromné granty

Negatíva

- Nedostatočná osвета v prevencii zdravia
- Nezáujem a nespupráca rodičov detí s rizikovým správaním s obcou, školou (záškoláctvo, fetovanie, alkohol, mladé matky) s príslušnými inštitúciami (školy, ÚPSVaR, MsÚ, CPPPpP)
- Nedostatočná osвета v prevencii zdravia
- Nárast alkoholizmu, užívanie psychotropných a omamných látok
- Ohrozenie obyvateľstva chudobou ako následok vysokej nezamestnanosti
- Nezáujem prijímateľov, ich rezignácia a ľahostajnosť riešiť vlastnú nepriaznivú sociálnu situáciu
- Nedostatok finančných prostriedkov na úrovni samosprávy na výkon sociálnych služieb
- Zneužívanie sociálnych výhod, malá adresnosť sociálnych služieb
- Demotivujúci sociálny systém
- Zneužívanie sociálnych výhod, malá adresnosť sociálnych služieb

3. Cieľ: Zlepšiť sociálnu situáciu obyvateľov obce zabezpečením prístupu ku kvalitným sociálnym a komunitným službám

Indikátory

- *Zriadené a funkčné komunitné centrum*
- *Počet klientov komunitného centra*
- *Počet realizovaných spoločných projektov zainteresovaných subjektov v sociálnej a zdravotnej oblasti*
- *Počet prípadov požitia alkoholu a omamných látok mladistvými a dospelými osobami*
- *Počet osôb poskytujúcich kvalifikované opatrovateľské služby*
- *Počet seniorov využívajúcich sociálne služby poskytované obcou a miestnymi obyvateľmi*

Opatrenia a aktivity

3.1 Opatrenie: Zefektívniť poskytovanie komunitných služieb v obci

Realizátor opatrenia: *Obec Arnutovce (s podporou externých finančných zdrojov)*

Partneri: *komunitné centrum, subjekty pôsobiace v sociálnej oblasti, školy, neziskové organizácie, cirkev, charita, obyvatelia*

Návrh aktivít:

3.1.1 Aktivita: *Obnoviť komunitné centrum v obci*

3.1.2 Aktivita: *Prevádzkovať komunitné centrum s programom komunitných aktivít najmä pre neprispôsobivých obyvateľov pre rôzne vekové skupiny (osvetová činnosť, voľnočasové aktivity, vzdelávacie aktivity, poradenská činnosť a pod.)*

3.2 Opatrenie: Skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb v obci

Realizátor opatrenia: *Obec Arnutovce (s podporou externých finančných zdrojov)*

Partneri: *subjekty pôsobiace v sociálnej oblasti, neziskové organizácie, cirkev, charita, obyvatelia*

Návrh aktivít:

3.2.1 Aktivita: *Realizovať (v rámci činností obce) a podporovať (súkromné osoby, podnikateľské subjekty) činnosť opatrovateľských služieb pre obyvateľov obce (seniorov a zdravotne postihnutých obyvateľov)*

Program rozvoja: 4. Bývanie

Zhrnutia a východiská

Pozitíva

- + Dobrá poloha obce pre bývanie na vidieku (blízkosť dvoch okresných miest)
- + Dostatok voľných plôch pre IBV
- + Možnosť finančnej podpory bývania zo ŠFRB
- + Výstavba bytov nižšieho štandardu
- + Využívanie alternatívnych zdrojov energie na prevádzku objektov bývania

Negatíva

- Existencia domov v nevyhovujúcom technickom stave tzv. prístavkov
- Existencia „čiernych“ stavieb na bývanie najmä v rómskych osídleniach
- Vysoký počet neprispôsobivých obyvateľov – strata pokojného bývania v obci
- Odchod obyvateľov za prácou mimo obec a región, ktorí sa už nevrátia – obec sa nebude intenzívne rozvíjať
- Stúpajúca cena pozemkov a nehnuteľností
- Starnutie populácie

4. Cieľ: Zlepšiť podmienky bývania v obci Arnutovce v súlade s územným plánom obce

Indikátory

- *Počet zlegalizovaných stavieb*
- *Počet majetkovo a právne vysporiadaných nehnuteľností*
- *Počet nových domov vybudovaných v rámci IBV*
- *Počet obyvateľov obce*

Opatrenia a aktivity

4.1 Opatrenie: V komunikácii s obyvateľmi zlegalizovať nehnuteľnosti obci

Realizátor opatrenia: Obec Arnutovce (s podporou externých finančných zdrojov)

Partneri: obyvatelia, vlastníci bytov a domov, právnické organizácie

Návrh aktivít:

4.1.1 Aktivita: Napomôcť obyvateľom nevysporiadaných stavieb legalizáciu obydľí a majetkové a právne vysporiadanie nehnuteľností a pozemkov

4.2 Opatrenie: Vytvorenie podmienok pre novú IBV v obci

Realizátor opatrenia: *Obec Arnutovce (s podporou externých finančných zdrojov)*

Partneri: *podnikateľské subjekty, obyvatelia, vlastníci bytov a domov*

Návrh aktivít:

4.2.1 Aktivita: Umožniť záujemcom o novú IBV stavať v obci na vhodných pozemkoch v súlade s územným plánom obce

Zhrnutia a východiská

Pozitíva

- + Vytvorené podmienky pre realizáciu kultúrnych, spoločenských a športových podujatí pre všetky vekové kategórie (kultúrny dom, futbalové ihrisko, priestory MŠ a kostola)
- + Dobrá spolupráca obce a miestnych inštitúcií (MŠ, cirkev) pri organizovaní spoločenského života v obci
- + Aktívna dobrovoľnícka organizácia - Dobrovoľný hasičský zbor
- + Aktívny stolnotenisový klub
- + Príležitosti pre využívanie finančných zdrojov prostredníctvom grantov nadácii a fondov EÚ pre realizáciu kultúrnych a športových podujatí a materiálno-technické dovybavenie
- + Možnosti zlepšenia kvality služieb, kultúrnej turistiky a cestovného ruchu
- + Podmienky pre propagáciu a rozvoj kultúry národnostných menšín
- + Občianske združenie HARNUTOVIAN, založený v roku 2019

Negatíva

- Chýba multifunkčné ihrisko pre realizáciu rôznych druhov športu a oddychová zóna pre matky s deťmi a starších občanov
- Šatne, tribúna a oplotenie futbalového ihriska nie sú vybudované
- Nepostačujúce vybavenie kultúrneho domu (potreba rekonštrukcie interiéru a obnovy zariadenia kuchyne)
- Chýbajú aktívni jednotlivci (nadšenci) – pozitívne vzory, ktorí by pritiahli viacerých ku kultúre a športu
- Obyvatelia nie sú organizovaní v neziskových organizáciách a spolkoch napr. Únia žien, Červený kríž a pod.
- Nefunkčná obecná knižnica
- Nevhodné správanie sa neprispôsobivých občanov pri spoločenských podujatiach
- Strata záujmu obyvateľov o spoločenský život v obci
- Nízka kúpyschopnosť obyvateľstva
- Odliv kvalitných ľudských zdrojov
- Občianske združenie HARNUTOVIAN nemá kroje, ostatné prvky na aktívnu činnosť

5. Cieľ: Zlepšiť podmienky pre realizáciu kultúrnych a športových aktivít v obci Arnutovce

Indikátory

- Počet organizovaných členov v kultúrnych inštitúciách
- Počet organizovaných členov v športových inštitúciách
- Počet návštevníkov organizovaných kultúrnych podujatí v obci
- Počet návštevníkov organizovaných športových podujatí v obci

Opatrenia a aktivity

5.1 Opatrenie: Skvalitnenie podmienok pre realizáciu kultúry v obci

Realizátor opatrenia: Obec Arnutovce (s podporou externých finančných zdrojov)

Partneri: podnikateľské subjekt, obyvatelia, členovia a priaznivci neziskových organizácií v oblasti kultúry

Návrh aktivít:

5.1.1 Aktivita: Modernizovať vybavenie kultúrneho domu – podlaha, obklad stien

5.1.2 Aktivita: Podporiť zo strany obce (poskytnutie priestorov, pomoc pri propagácii, spolupráca pri organizovaní) aktívnych jednotlivcov – nadšencov, pri realizácii nových kultúrnych aktivít v obci pre zapojenie viacerých miestnych obyvateľov

5.2 Opatrenie: Skvalitnenie podmienok pre realizáciu športu v obci

Realizátor opatrenia: Obec Arnutovce (s podporou externých finančných zdrojov)

Partneri: podnikateľské subjekt, obyvatelia, členovia a priaznivci neziskových organizácií v oblasti športu

Návrh aktivít:

5.2.1 Aktivita: Dobudovať areál futbalového ihriska v obci (šatne, tribúna, oplotenie)

5.2.2 Aktivita: Vybudovať multifunkčné ihrisko a detské ihrisko (Riešené v Aktivite 2.2.1)

Zhrnutia a východiská

Pozitíva

- + Obec leží v blízkosti NP Slovenský raj
- + Prírodné danosti územia obce pre rozvoj CR najmä turistiky a cykloturistiky – výhodná poloha, čisté životné prostredie
- + V obci sa nachádza národná kultúrna pamiatka Kostol sv. Heleny
- + Prezentácia obce na vlastnej internetovej stránke
- + Obec a jej kataster pretínajú významné turistické a cykloturistické trasy
- + Tradične sú obcou realizované podujatia pre miestnych obyvateľov
- + Potenciál pre rozvoj CR – termálny vrt v katastri obce a jeho využitie
- + Možnosti pre ubytovanie na súkromí na troch miestach v obci
- + Obec členom združení v prospech rozvoja CR – Združenie Slovenský raj Sever a Združenia obcí Mikroregónu Miloj Spiš
- + Využitie grantových schém pre rozvoj aktivít v CR (obce i jednotlivcov)
- + Zapojenie sa do regionálnych aktivít rozvoja CR
- + Možnosť rozvoja agroturistiky a rozvoj rodinnej rekreácie
- + Vybudovanie napojenia obce na sieť značených turistických a cykloturistických trás v regióne

Negatíva

- Žiadne možnosti pre stravovanie návštevníkov
- Málo obyvateľov ponúkajúcich služby využiteľné pre rozvoj CR
- Málo atrakcií pre dlhodobejší pobyt turistov
- Chýba vlastná propagácia obce prostredníctvom tlačovín – letáky, mapy
- Internetová stránka potrebuje priebežnú aktualizáciu
- Odchod kvalifikovanej pracovnej sily a mladých ľudí, ktorí by mohli nájsť svoje uplatnenie v CR
- Vysoká konkurencia a atraktivita blízkych lokalít v CR (Slovenský raj, Levoča, Vysoké Tatry,...)
- Nezáujem obyvateľov o činnosti v CR a o návštevnosť obce turistami
- Nadmerné očakávania vo vzťahu k ekonomickým prínosom z cestovného ruchu
- Konflikt záujmov rozvoja cestovného ruchu a ochrany prírody
- Pokles kúpyschopnosti obyvateľstva a návštevníkov

6. Cieľ: Zvýšiť počet návštevníkov obce Arnutovce a vytvoriť podmienky pre ich dlhodobejší pobyt

Indikátory

- Počet návštevníkov obce
- Počet prenocovaní návštevníkov v obci
- Počet vybudovaných a vyznačených cykloturistických trás a cyklochodníkov
- Počet miest s možnosťou ubytovania a stravovania v obci
- Počet obyvateľov ponúkajúcich služby pre rozvoj cestovného ruchu
- Počet materiálov zviditeľňujúcich obec a jej aktivity

Opatrenia a aktivity

6.1 Opatrenie: Vybudovanie infraštruktúry pre rozvoj CR

Realizátor opatrenia: Obec Arnutovce (s podporou externých finančných zdrojov)

Partneri: podnikateľské subjekty, obyvatelia, členovia a priaznivci neziskových organizácií, regionálne združenia pre rozvoj cestovného ruchu

Návrh aktivít:

6.1.1 Aktivita: Vybudovať a vyznačiť cykloturistické trasy a cyklochodníky v katastri obce s napojením na celoslovenskú sieť

6.1.2 Aktivita: Vybudovať v obci informačný systém pre návštevníkov – smerové tabule, názvy ulíc

6.2 Opatrenie: Tvorba novej ponuky a služieb v CR a ich propagácia

Realizátor opatrenia: Obec Arnutovce (s podporou externých finančných zdrojov)

Partneri: podnikateľské subjekty, obyvatelia, členovia a priaznivci neziskových organizácií, regionálne združenia pre rozvoj cestovného ruchu

Návrh aktivít:

6.2.1 Aktivita: Podporiť zo strany obce realizáciu služieb - ubytovacích a stravovacích možností – podnikateľskými subjektami a súkromnými osobami - napr. propagácia v rámci informačných materiálov, daňové úľavy, prenájom pôdy, nehnuteľností a pod.

6.2.2 Aktivita: Spracovať a efektívne distribuovať propagačné materiály a publikácie o obci a jej aktivitách so zámerom zviditeľnenia obce a prilákania návštevníkov v rámci rozvoja CR

Program rozvoja: 7. Životné prostredie a úprava verejných priestranstiev obce

Zhrnutia a východiská

Pozitíva

- + Neznečistené životné prostredie
- + Vodný tok v obci regulovaný
- + Obec zabezpečuje výsadbu a starostlivosť o verejnú zeleň
- + Domácnosti separujú odpad a majú vybudované domáce kompostoviská
- + Možnosť využitia prostriedkov z fondov a nadácií pre realizáciu malých komunitných projektov pre úpravu prostredia obce obyvateľmi
- + Príležitosť využívania alternatívnych zdrojov energie – solárna energia, tepelné čerpadlá
- + Príležitosť pre využitie kapacity termálneho vrtu napr. na vykurovanie

Negatíva

- Výskyt čiernych skládok komunálneho odpadu v katastri obce
- Zvyšovanie množstva odpadov a neefektívne separovanie komunálneho odpadu občanmi
- Znečisťovanie ovzdušia spaľovaním odpadov a nevhodného paliva obyvateľmi
- Sezónne vypaľovanie trávy obyvateľmi
- Nízka uvedomelosť obyvateľov v oblasti ochrany životného prostredia
- Oblasť charakteristická vysokou eróziou pôdy
- Klimatické zmeny, extrémny počasie zmena zrážkových pomerov (suchá, záplavy)
- Nárast automobilovej dopravy a emisií z dopravy
- Šírenie invázných druhov rastlín

7. Cieľ: Zlepšiť stav verejných priestranstiev a životného prostredia v katastri obce Arnutovce

Indikátory

- *Počet zrealizovaných úprav verejných priestranstiev obce*
- *Zvýšená atraktivita obce z hľadiska úprav a čistoty*
- *Kvalita zložiek ŽP (voda, ovzdušie)*
- *Zvýšené % vyseparovaných zložiek z komunálnych odpadov*

- Počet odstránených čiernych skládok z katastra obce
- Počet zrealizovaných aktivít v prospech životného prostredia

Opatrenia a aktivity

7.1 Opatrenie: Zlepšenie stavu a vzhľadu verejných priestranstiev obce

Realizátor opatrenia: Obec Arnutovce (s podporou externých finančných zdrojov)

Partneri: podnikateľské subjekty, obyvatelia, členovia a priaznivci neziskových organizácií, regionálne združenia pre rozvoj cestovného ruchu, štátna ochrana prírody

Návrh aktivít:

7.1.1 Aktivita: Realizovať úpravu verejných priestranstiev – verejná zeleň, najmä výsadba stromov, alejí (plochy popri komunikáciách a vodnom toku, priestranstvá v areáloch škôl a okolí kostolov) a zabezpečiť pravidelnú starostlivosť a údržbu

7.1.2 Aktivita: Zamedziť rastu invázných rastlín v katastri obce s odborným dohľadom zložiek ochrany prírody (prostredníctvom programu aktivačných prác)

7.2 Opatrenie: Zlepšenie stavu životného prostredia v katastri obce vzhľadom na tvorbu a zneškodňovanie komunálneho odpadu

Realizátor opatrenia: Obec Arnutovce (s podporou externých finančných zdrojov)

Partneri: podnikateľské subjekty, obyvatelia, členovia a priaznivci neziskových organizácií, regionálne združenia pre rozvoj cestovného ruchu

Návrh aktivít:

7.2.1 Aktivita: Dôsledne realizovať zber a separáciu jednotlivých zložiek komunálneho odpadu v obci v spolupráci s obyvateľmi a miestnymi prevádzkami

7.2.2 Aktivita: Odstrániť z katastra obce čierne skládky odpadu a zamedziť vzniku nových čiernych skládok a znečisťovaniu vodného toku komunálnym odpadom

7.2.3 Aktivita: Zamedziť znečisťovaniu ovzdušia spaľovaním komunálneho odpadu a vypaľovaním suchých porastov

7.2.4 Aktivita: V spolupráci s organizáciami pôsobiacimi v ochrane životného prostredia realizovať aktivity pre zvýšenie povedomia obyvateľov o ochrane životného prostredia – osвета, čistenie okolia a pod., výsadba zelene a stromov, alejí

Zhrnutia a východiská

Pozitíva

- + Vybudovaný verejný vodovod v celej obci
- + Miestna komunikácie v dobrom technickom stave – po čiastočnej rekonštrukcii zo zdrojov obce
- + Výborné dopravné spojenie s okresnými mestami
- + Dostatok autobusových spojov
- + Vodovod v obci vybudovaný, väčšina domácností napojená
- + Kanalizácia a ČOV vybudované, obec odkanalizovaná
- + Väčšina domácností napojená na verejnú kanalizáciu
- + Plyn – vybudovaný verejný plynovod, je možné napojiť sa pre všetkých obyvateľov
- + Elektrifikácia – obec zelektrifikovaná
- + Pokrytie signálom – zabezpečené pokrytie signálom mobilných sietí a internetovým signálom
- + Zavedený separovaný zber komunálneho odpadu v obci
- + Možnosti úspor využívaním alternatívnych zdrojov energie pre domácnosti a obec
- + Využitie prostriedkov z fondov pre ochranu životného prostredia

Negatíva

- Neuvedomelí občania – nedodoriavanie zásad separovania odpadu
- Výskyt čiernych skládok v katastri obce
- Existujúca ČOV nevyhovuje pre všetky domácnosti (4 domy napojené na žumpy)
- Mimoriadne udalosti – záplavy, ktoré môžu narušiť vybudovanú technickú infraštruktúru
- Niekoľko domácností z marginalizovanej komunity nemá vo vlastnom príbytku pitnú vodu, odoberajú ju od susedov
- Nárast cien energií
- Nedostatok finančných prostriedkov na rekonštrukciu miestnych komunikácií a chodníkov
- Neexistencia zberného dvora, kompostoviska

8. Cieľ: Zlepšiť stav a dobudovať chýbajúcu dopravnú a technickú infraštruktúru

Indikátory

- Dobudovaná kvalitná sieť komunikácií a chodníkov a príslušenstva (cestné rigoly, lávky) v rámci katastra obce
- Dobudované úseky kanalizácie a ČOV
- Počet napojených domácností na verejnú kanalizáciu obce a ČOV
- Úseky regulovaného vodného toku pre zabezpečenie bezproblémovej dopravy a ochranu majetku
- Výstavba výdajníkov pitnej vody pre marginalizované skupiny
- Počet stanovišť pre kontajnery na zber a separáciu komunálneho odpadu
- Zberný dvor, kompostovisko

Opatrenia a aktivity

8.1 Opatrenie: Zlepšenie stavu a dobudovanie dopravnej infraštruktúry v obci

Realizátor opatrenia: Obec Arnutovce (s podporou externých finančných zdrojov)

Partneri: podnikateľské subjekty, obyvatelia, regionálne združenia pre rozvoj cestovného ruchu

Návrh aktivít:

8.1.1 Aktivita: Realizovať výstavbu nových a rekonštrukciu existujúcich úsekov komunikácií pre automobilovú dopravu a pre peších

8.2 Opatrenie: Dobudovanie a rekonštrukcia technickej a doplnkovej infraštruktúry v obci (vodovod, kanalizácia, odpad, elektrifikácia, ...)

Realizátor opatrenia: Obec Arnutovce (s podporou externých finančných zdrojov)

Partneri: podnikateľské subjekty, obyvatelia, regionálne združenia pre rozvoj cestovného ruchu

Návrh aktivít:

8.2.1 Aktivita: Vybudovanie druhej ČOV s možnosťou napojenia nepripojených domácností, výstavba výdajníkov pitnej vody

8.2.2 Aktivita: Vybudovanie stanovišť pre kontajnery pre separáciu komunálneho odpadu v obci, zberný dvor, kompostovisko

Program rozvoja: 9. Bezpečnosť obyvateľov

Zhrnutia a východiská

Pozitíva

- + Obec má vybudované verejné osvetlenie v celej obci a kamerový systém
- + Spolupráca obce, štátnej polície s ďalšími záchrannými zložkami
- + Príležitosť pre realizáciu projektov s cieľom preventívnych a výchovných aktivít
- + Obec je v projekte MOPS

Negatíva

- Verejné osvetlenie potrebuje modernizáciu z dôvodu úspor
- Na niektorých uliciach chýba kamerový systém
- Vysoké % neprispôsobivého a sociálne vylúčeného obyvateľstva (väzba na kriminalitu, požiarovosť)
- Nárast chudoby
- Ohrozenie zdravia a života obyvateľov živelnými pohromami (výkyvy počasia, záplavy a pod.)

9. Cieľ: Zvýšiť bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov obce Arnutovce

Indikátory

- *Funkčné verejné osvetlenie obce*
- *Rozšíriť kamerový systém*
- *Počet realizovaných preventívnych a osvetových aktivít v spolupráci komunitného centra, obce a zložiek bezpečnosti*
- *Pokračovať v projekte MOPS*

Opatrenia a aktivity

9.1 Opatrenie: Riešenie udržania verejného poriadku obce

Realizátor opatrenia: Obec Arnutovce (s podporou externých finančných zdrojov)

Partneri: zložky bezpečnosti, obyvatelia, miestny dobrovoľný hasičský zbor

Návrh aktivít:

9.1.1 Aktivita: V spolupráci obce a zamestnancami projektu MOPS a zložkami bezpečnosti realizovať projekty a aktivity na zvýšenie povedomia obyvateľov o dôsledkoch narúšania verejného poriadku a nevhodného konania

9.1.2 Aktivita: Rozšíriť kamerový systém na vybraných miestach v obci pre zvýšenie bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov obce

9.1.3 Aktivita: Modernizovať verejné osvetlenie na vybraných úsekoch v obci - výmena svietidiel za úspornejšie

6. Implementačný mechanizmus Stratégie rozvoja obce Arnutovce pre obdobie 2015 – 2020(23)

Implementačná časť dokumentu Stratégia rozvoja obce Arnutovce pre obdobie 2022 – 2027 (2028) popisuje postup uskutočnenia navrhovaných plánov do skutočných výsledkov v prospech života obce. Implementačný mechanizmus zahŕňa:

- Návrh organizačného zabezpečenia realizácie Stratégie rozvoja obce.
- Zostavenie Akčného plánu rozvoja obce vrátane časového a finančného rámca pre obdobie rokov 2022 – 2025.
- Postupy monitorovania a hodnotenia realizácie Stratégie rozvoja obce.

6.1 Návrh organizačného zabezpečenia realizácie Stratégie rozvoja obce

Program rozvoja obce Arnutovce pre obdobie rokov 2022 – 2027 (2028) je rozvojový dokument, ktorý vytvára spoločné smerovanie pre všetky subjekty pôsobiace na území obce. Hlavnú časť PRO tvorí **Stratégia rozvoja obce pre dané časové obdobie**.

Pri definovaní organizačného zabezpečenia realizácie (implementovaní) stratégie je určená zodpovednosť jednotlivých žiadateľov/realizátorov/partnerov pre aktivity, definovaný časový harmonogram plnenia a finančná špecifikácia plnenia stratégie.

Za implementáciu Stratégie rozvoja obce Arnutovce **je zodpovedný** Obecný úrad Arnutovce v súlade so základnou úlohou obce - starostlivosťou o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov, z čoho vyplýva:

- Obecný úrad v súčinnosti s poslancami a zriadenými komisiami tvoria skupinu, ktorá **iniciuje tvorbu strategických dokumentov**, vízie a plánov. **Koordinuje** tvorbu rozvojových dokumentov a **vytvára podmienky pre spoluprácu** a zohľadnení návrhov všetkých sektorov pri ich tvorbe a realizácii.
- Obecný úrad je zároveň **zodpovedný aj za realizáciu prijatých plánov**, stáva sa v mnohých prípadoch žiadateľom a realizátorom projektov vychádzajúcich z navrhutej Stratégie rozvoja obce, pre ktoré zabezpečuje zároveň finančné zdroje potrebné na realizáciu jednotlivých cieľov a opatrení.
- Pri implementácii plánov je samospráva obce zodpovedná za **vytvorenie vhodných podmienok** pre realizáciu aktivít, zabezpečovanie ľudských, materiálnych a finančných zdrojov.

- Samospráva obce berie na seba úlohu a zodpovednosť za „**prijatie**“ dokumentu RPO a Stratégie rozvoja obce **miestnymi obyvateľmi** a subjektami, ktoré na území obce pôsobia. Komunikácia s verejnosťou, vysvetlenie a objasnenie jednotlivých cieľov a opatrení pre programy rozvoja, zbieranie a následné zapracovanie názorov pri tvorbe dokumentov, ale aj komunikácia pred a počas realizácie jednotlivých aktivít vytvára nové možnosti vzniku dlhodobých partnerstiev alebo spolupráce pri riešení ad hoc aktivít v prospech rozvoja obce.

6.2 Zostavenie Akčného plánu rozvoja obce Arnutovce

Akčný plán rozvoja obce je zostavený pre obdobie troch nasledujúcich rokov 2022-2025 a tvorí Prílohu 2 Stratégie rozvoja obce Arnutovce. Akčný plán je najdôležitejším nástrojom pre dosiahnutie naplánovaných cieľov v jednotlivých programoch rozvoja obce. Prvým nevyhnutným predpokladom realizácie plánu je jeho schválenie a záväznosť na úrovni zastupiteľstva. Vypracovanie akčného plánu by malo predchádzať vypracovaniu Programového rozpočtu obce. Akčný plán je základným podkladom k zostaveniu programového rozpočtu tak, aby navrhnuté aktivity mali skutočné finančné krytie.

Akčný plán rozvoja obce Arnutovce je spracovaný v prehľadnej tabuľkovej forme. Pre každý z deviatich rozvojových programov sú definované Ciele a Opatrenia, ktoré sú rozpracované do Aktivít. Aktivity v Akčnom pláne predstavujú návrhy na projekty (projektové zámery), pre ktoré sú definované:

- Monitorovacie ukazovatele
- Realizátor a navrhnutí partneri daného projektu
- Odhad predpokladanej výšky finančných prostriedkov potrebných na realizáciu Aktivity v tis. Eur
- Možné zdroje financovania
- Popis stavu rozpracovanosti danej Aktivity (ku dňu spracovania dokumentu).

Príklad tabuľky Akčného plánu rozvoja obce

Program/ Cieľ/ Opatrenie/ Aktivita	Monitorovacie ukazovatele	Realizátor/ Partneri	Finančná náročnosť v tis. EUR	Zdroje financovania Vlastné/ Externé	Termín realizácie			Stav rozpracovanosti
					2022	2023	2024	
Program 1:								
Cieľ 1.								
1.1 Opatrenie:								
1.1.1 Aktivita:					█	█	█	█

Jednotlivé Aktivity/Návrhy na projekt predstavujú projektové zámery, z ktorých každý je potrebné v nasledujúcich krokoch rozpracovať na Projekt: definovať podrobné úlohy, zoradiť ich do logického časového rámca, spracovať podrobný finančný rozpočet a prideliť zodpovednosti za realizáciu jednotlivých úloh v projekte. Podrobne rozpracovaný Projekt je základom k jeho bezproblémovej a úspešnej realizácii.

6.3 Monitorovanie a hodnotenie realizácie Stratégie rozvoja obce

Dôležitú časť implementačnej fázy Stratégie rozvoja obce tvorí monitorovanie realizácie Akčného plánu a vyhodnocovanie dosahovania cieľov naplňajúcich rozvojové programy stratégie podľa vopred definovaných indikátorov.

Stratégia rozvoja obce, najmä opatrenia a navrhované aktivity sú flexibilnou časťou Plánu rozvoja obce. Na základe zistení z monitoringu a hodnotení je možné navrhnúť korektívne opatrenia a zmeny. Príčinami odchýlok od plánu môžu byť zmeny legislatívy, zmeny existujúcich programových dokumentov vyššej úrovne alebo zásadné zmeny podmienok na miestnej úrovni (klimatické zmeny, neočakávané príležitosti,...).

Výstupom procesu tvorby dokumentu Plánu rozvoja obce Arnutovce je odporúčanie pre zriadenie **monitorovacej pracovnej skupiny**. Zloženie skupiny by malo zahŕňať zástupcov samosprávy i významných subjektov pôsobiacich v obci.

Zodpovednosť za realizáciu monitoringu a hodnotenia preberá obec (aj v prípade, že monitorovacia pracovná skupina nie je založená).

Náplňou monitoringu a hodnotenia je:

- **monitorovať** realizáciu Stratégie rozvoja obce a Akčného plánu rozvoja obce priebežne, porovnávaním plánu a reálií (sledovaním monitorovacích ukazovateľov, časového plánu, čerpania prostriedkov podľa finančného plánu jednotlivých Aktivít/Projektov). Monitoring realizácie je potrebné realizovať v kratších intervaloch – **minimálne 1 x ročne**. Spracované údaje sú zdokumentované v Monitorovacích správach, ktoré slúžia ako podklad pre navrhovanie korektívnych opatrení.
- **vyhodnocovať** dosahovanie cieľov Stratégie rozvoja obce (porovnaním dosahovania plánovaných výsledkov a výstupov so skutočnými výsledkami a výstupmi po zrealizovaní opatrení v rámci jednotlivých cieľov). Vyhodnocovanie je realizované sledovaním navrhovaných indikátorov pre jednotlivé ciele a to na začiatku – pred realizáciou a na konci po realizácii a dosiahnutí Cieľa (**spravidla 1x za dva roky** pred spracovaním návrhov na rozpočet na nasledujúce obdobie). Hodnotenie je potrebné zdokumentovať v Hodnotiacej správe.
- monitorovať aktuálne potreby obce a ich súlad s opatreniami Stratégie rozvoja obce Arnutovce (**priebežne**),

- sledovať zmeny v programových dokumentoch vyššej úrovne (mikroregión, región, štát, EÚ) a ich súlad z opatreniami Stratégie rozvoja obce (**priebežne**),
- navrhovať menšie zmeny (úroveň Opatrení a Aktivít) v Akčnom pláne rozvoja obce Arnutovce (**priebežne**),
- v prípade väčších zmien (úroveň Cieľov) v Stratégii rozvoja obce Arnutovce, navrhnúť postup aktualizácie dokumentov Plánu rozvoja obce,
- aktualizovať prehľady finančných zdrojov potrebných a vhodných pre zabezpečenie realizácie Stratégie a Akčného plánu (**priebežne**).